

Erasmus+

Unijny program
w dziedzinie kształcenia,
szkoleń, młodzieży i sportu
2014-2020

Jak przygotować dobry projekt Wolontariatu Europejskiego?

Erasmus+ Młodzież
Akcja 1. Mobilność edukacyjna

wersja z dn. 04 sierpnia 2015 r.

Jak przygotować dobry projekt?

Kryteria oceny jakości projektów są przedstawione w Przewodniku po Programie Erasmus+ w tabeli Kryteria przyznawania środków w ramach KA1: Mobilność osób młodych i osób pracujących z młodzieżą oraz w Przewodniku dla Ekspertów oceniających wnioski. Dokumenty są dostępne na stronie: <http://erasmusplus.org.pl/dokumenty/>. Poniżej przedstawiamy kilka wskazówek, które mogą pomóc w przygotowaniu dobrego projektu Wolontariatu Europejskiego.

1. Koncepcja projektu

Jakość współpracy partnerskiej, aktywny udział wszystkich organizatorów w projekcie

Jednym z zasadniczych elementów decydujących o pomyślnym przygotowaniu i przebiegu projektu jest sprawna współpraca między organizatorami. Organizatorzy muszą być w stanie stworzyć spójną grupę partnerów i prowadzić współpracę partnerską, która opiera się na aktywnym udziale wszystkich partnerów i służy osiągnięciu wspólnych celów. W tym kontekście należy uwzględnić aspekty takie jak: poziom współpracy w ramach sieci, współpraca i zaangażowanie każdego organizatora uczestniczącego w projekcie, profil i przygotowanie organizatorów w przypadku, gdy ze względu na charakter lub adresatów danej pracy wolontariackiej konieczne jest posiadanie określonych kwalifikacji, jasno i wspólnie określone role i zadania każdego organizatora uczestniczącego w projekcie, zdolność grupy partnerów do efektywnego upowszechniania rezultatów osiągniętych w ramach danego projektu. Projekty, które są związane z określonym wydarzeniem, określoną imprezą, wymagają solidnej współpracy z organizatorem takiego wydarzenia.

Jakość procesu selekcji wolontariuszy

Powszechny dostęp do Wolontariatu Europejskiego dla wszystkich młodych ludzi i duch programu znajdują odzwierciedlenie w otwartości i przejrzystości procesu selekcji.

Jakość fazy przygotowawczej

Faza przygotowawcza ma zasadnicze znaczenie dla powodzenia projektu Wolontariatu Europejskiego. Organizacja wysyłająca, we współpracy z organizacją koordynującą i goszczącą oraz Narodowymi Agencjami, musi zadbać o należyte przygotowanie realizacji projektu w ramach Wolontariatu Europejskiego wspólnie z wolontariuszem. Organizatorzy powinni zastanowić się nad podziałem obowiązków, harmonogramem, zadaniami wolontariusza, aspektami organizacyjnymi (miejsce, przejazd, zakwaterowanie, wsparcie językowe) itp.

Ponadto, po wybraniu wolontariusza, częste kontakty i wymiana informacji pomiędzy organizatorami przed rozpoczęciem pracy przez wolontariusza umożliwiają im dopasowanie koncepcji projektu zgodnie z profilem i motywacją wolontariusza.

Jakość aspektów związanych z pracą i zadaniami wolontariusza

Program pracy wolontariuszy powinien być jasno określony, realistyczny, zrównoważony i powiązany z celami projektu oraz programu „Erasmus+”.

Należy dążyć do tego, aby zadania wolontariuszy były faktycznie dopasowane do ich profilu. Zadania wolontariuszy powinny, w miarę możliwości, odzwierciedlać ich indywidualne zdolności, życzenia i oczekiwania związane z uczeniem się. Wolontariusze nie powinni wykonywać zadań pracowników zawodowo wykonujących określone prace, chodzi bowiem o to, aby nie zastępowali etatowych pracowników i/lub nie byli obarczeni nadmierną odpowiedzialnością. Rutynowe zadania należy ograniczyć do minimum. Zadania wolontariuszy powinny zakładać kontakt ze społecznością lokalną. Wolontariusze Wolontariatu Europejskiego nie mogą wykonywać zadań, które mają wspierać realizację innego projektu Wolontariatu Europejskiego (tj. nie mogą odpowiadać za zarządzanie projektem czy selekcję bądź szkolenie innych wolontariuszy Wolontariatu Europejskiego).

Jakość wsparcia i szkolenia zapewnianego wolontariuszowi

We wszystkich fazach projektu wolontariuszowi należy zapewnić odpowiednie wsparcie. Konkretnie oznacza to, że każdy wolontariusz powinien mieć zapewnione wsparcie indywidualne, związane z uczeniem się/procesem wystawiania certyfikatu Youthpass, wykonywanymi zadaniami, a także językowe i administracyjne. Szersze wsparcie indywidualne oraz związane z uczeniem się, procesem wystawiania certyfikatu Youthpass zapewnia mentor, natomiast inna doświadczona osoba powinna odpowiadać za wsparcie związane z wykonywanymi zadaniami.

W związku z tym, że w ramach Wolontariatu Europejskiego młodzi wolontariusze przebywają przez długi czas w innym kraju, niezwykle istotne znaczenie ma zorganizowanie im odpowiedniego szkolenia na wszystkich etapach projektu. Każdy wolontariusz powinien uczestniczyć w cyklu szkoleń Wolontariatu Europejskiego, który obejmuje szkolenie przed wyjazdem, szkolenie po przyjeździe na miejsce, ewaluację pośrednią oraz doroczne spotkanie Wolontariatu Europejskiego. Wolontariusze powinni mieć możliwość wymiany i oceny doświadczeń w ramach Wolontariatu Europejskiego. Należy także zapewnić i uwzględnić w harmonogramie pracy szkolenie językowe dla wolontariuszy. Forma, czas trwania i częstotliwość zajęć językowych mogą być zróżnicowane w zależności od potrzeb i umiejętności wolontariuszy oraz zadań i możliwości samej organizacji.

Szczegółowe wskazówki i wytyczne odnośnie wsparcia językowego dla wolontariuszy są opisane w Przewodniku Po Programie Erasmus+.

Jakość fazy ewaluacji projektu

Organizatorzy i wolontariusze powinni przeprowadzić końcową ewaluację, aby zapewnić w ten sposób bardziej trwały charakter projektu i jego rezultatów. Faza ewaluacji dotyczy faktycznej realizacji założeń projektu. Ma ona umożliwić ocenę tego, czy cele projektu zostały osiągnięte, a oczekiwania organizatorów i wolontariusza spełnione.

Oprócz końcowej ewaluacji organizuje się sesje ewaluacyjne przed rozpoczęciem, w trakcie i po zakończeniu pracy wolontariackiej, aby zapewnić jej sprawny przebieg.

Należy organizować regularne spotkania z udziałem koordynatora i mentora. Te odbywane na bieżąco sesje ewaluacyjne mają istotne znaczenie, dlatego że pozwalają poznać opinie wolontariusza i odpowiednio dostosować działania do ich oczekiwań.

Jakość rozwiązań służących zapobieganiu ryzyku i rozwiązywaniu sytuacji kryzysowych

Organizator musi zadbać o to, aby w projekcie uwzględniono kwestie zapobiegania ryzyku i rozwiązywania sytuacji kryzysowych. Należy przewidzieć mechanizmy umożliwiające młodzieży uczenie się w odpowiednio bezpiecznym i chronionym środowisku.

Jakość specjalnych rozwiązań przewidzianych w projektach z udziałem młodzieży z mniejszymi szansami

Projekty z udziałem młodzieży z mniejszymi szansami powinny stanowić integralną część pewnego procesu, który ma miejsce przed rozpoczęciem i po zakończeniu konkretnego projektu, a nie jednorazowe wydarzenie.

Podczas przygotowywania i realizacji takich projektów należy położyć szczególny nacisk na analizę profilu i specjalnych potrzeb młodzieży oraz odpowiednie, dostosowane do indywidualnych potrzeb i wspomagające podejście. Te projekty powinny być wyraźnie ukierunkowane na aktywny udział młodzieży z mniejszymi szansami.

Przed rozpoczęciem pracy przez wolontariuszy warto zorganizować wizyty przygotowawcze w organizacji goszczącej, ponieważ ułatwiają one nawiązanie solidnej partnerskiej współpracy i aktywny udział młodzieży z mniejszymi szansami.

W projekcie można przewidzieć dodatkową opiekę mentora, aby zapewnić szersze indywidualne wsparcie wolontariuszom z mniejszymi szansami po stronie wysyłającej i/lub goszczącej; tymi sprawami zajmują się wspólnie organizacje wysyłające i goszczące zależnie od swych obowiązków.

2. Treść i metodologia projektu

Zgodność z kryteriami jakościowymi Karty Wolontariatu Europejskiego

W projekcie należy rozwinąć elementy jakościowe Karty Wolontariatu Europejskiego, ponieważ dotyczą one takich zasadniczych aspektów, jak: współpraca partnerska, zasady Wolontariatu Europejskiego, rozwiązania służące zapewnieniu odpowiednich standardów jakościowych, informacja i uznawanie umiejętności.

Aktywny udział wolontariusza w projekcie

Wolontariusz powinien brać aktywny udział w fazach przygotowania i ewaluacji pracy wolontariackiej.

Promowanie społecznego i indywidualnego rozwoju wolontariusza

Projekt powinien umożliwiać wolontariuszom zdobycie wiary we własne możliwości w sytuacjach, gdy są konfrontowani z nowymi doświadczeniami, postawami i zachowaniami, oraz zdobycie lub rozwinięcie umiejętności, kompetencji i wiedzy przyczyniających się do ich rozwoju społecznego, indywidualnego i/lub zawodowego.

W projekcie należy również zadbać o to, aby Wolontariat Europejski był kształcącą formą pracy, tj. zapewnić młodzieży możliwości uczenia się pozaformalnego i nieformalnego. W związku z tym we wniosku należy przedstawić w sposób ogólny przewidywane efekty uczenia się i procesy uczenia się.

Z tych względów liczba wolontariuszy pracujących równocześnie w danej organizacji goszczącej powinna być jak najmniejsza, a także odpowiednia w kontekście charakteru projektu Wolontariatu Europejskiego i możliwości organizacji, jeśli chodzi o stworzenie kilku wolontariuszom takich możliwości uczenia się w tym samym czasie, żeby proces ten był dla nich cennym doświadczeniem.

W przypadku, gdy kilku wolontariuszy pracuje w grupie, należy zadbać o to, aby uczyli się oni nie tylko indywidualnie, ale także jako grupa. W związku z tym trzeba także przewidzieć wspólne spotkania i kontakty między wolontariuszami.

Rola mentora

Mentor zapewnia wolontariuszowi wsparcie indywidualne oraz związane z uczeniem się, procesem wystawiania certyfikatu Youthpass i ułatwia mu integrację w lokalnej społeczności. Mentor odgrywa również istotną rolę w trakcie i w momencie zakończenia pracy wolontariackiej, omawiając z wolontariuszem jego osiągnięcia edukacyjne pod kątem przygotowania certyfikatu Youthpass. Wolontariusz może także zwracać się do mentora w przypadku problemów.

Wymiar międzykulturowy

Wolontariat Europejski powinien pogłębiać u młodzieży pozytywny wizerunek innych kultur oraz wspierać dialog i spotkania międzykulturowe z innymi młodymi ludźmi z różnych środowisk i kultur. Powinien również pomagać w zapobieganiu i przeciwdziałaniu uprzedzeniom, rasizmowi i wszelkim postawom prowadzącym do wykluczenia ze społeczeństwa oraz rozwijać poczucie tolerancji i zrozumienia dla różnorodności.

Wymiar europejski

Projekt powinien wspierać proces edukacji młodych ludzi oraz pogłębiać ich wiedzę o kontekście europejskim/międzynarodowym, w którym żyją. Wymiar europejski projektu może znaleźć odzwierciedlenie w następujących aspektach:

projekt pogłębia u młodych ludzi poczucie obywatelstwa europejskiego i pomaga im zrozumieć swą rolę w dzisiejszej i przyszłej Europie, do której przynależą;

projekt dotyczy takich zagadnień będących przedmiotem wspólnego zainteresowania społeczeństwa europejskiego, jak rasizm, ksenofobia, antysemityzm, narkomania;

tematyka projektu jest związana z problematyką UE, np. rozszerzeniem UE, rolą i działalnością instytucji europejskich, działaniami UE w sprawach dotyczących młodzieży;

w projekcie przewidziano dyskusje na temat zasad leżących u podstaw UE, tj. zasady wolności, demokracji, poszanowania praw człowieka i podstawowych swobód oraz poszanowania prawa.

3. Zasięg i widoczność projektu

Oddziaływanie i efekt mnożnikowy

Oddziaływanie projektu Wolontariatu Europejskiego nie powinno ograniczać się do samych wolontariuszy, ale także przybliżać pojęcie Europy uczestniczącym społecznościom lokalnym. W związku z tym organizacje goszczące powinny dołożyć wszelkich starań, aby zaangażować w projekt również inne osoby (z sąsiedztwa, okolicy czy danej miejscowości itp.).

Projekt powinien być usytuowany w bardziej długofalowej perspektywie i zaplanowany w taki sposób, żeby osiągnąć efekt mnożnikowy (tj. pomnażać rezultaty) i zapewnić jego trwałe oddziaływanie. Pomnożenie rezultatów uzyskuje się na przykład wtedy, gdy przekona się innych do tego, aby gościli u siebie lub wysłali wolontariuszy. Organizatorzy powinni wskazać potencjalne grupy osób, które mogłyby działać jako osoby pomnażające rezultaty (młodzież, osoby pracujące z młodzieżą, media, liderzy polityczni, osoby ze środowisk opiniotwórczych, decydenci na poziomie UE), upowszechniając informacje o celach projektu i jego rezultaty.

Widoczność projektu, widoczność programu Erasmus+

Organizatorzy powinni wspólnie zastanowić się nad działaniami, które mają służyć zwiększeniu widoczności ich projektu i widoczności całego programu Erasmus+. Kreatywność organizatorów i wolontariuszy pozwala szerzej upowszechnić informacje o Wolontariacie Europejskim, działaniach organizatorów oraz możliwościach, jakie oferuje program Erasmus+. Działania służące zwiększaniu widoczności mają głównie miejsce przed rozpoczęciem i w trakcie realizacji projektu Wolontariatu Europejskiego. Działania te można podzielić na dwie ogólne kategorie:

Widoczność projektu

Organizatorzy i wolontariusze powinni propagować projekt – oraz jego założenia i cele – i upowszechniać przesłanie młodzieży przez cały okres realizacji projektu. W celu upowszechnienia informacji o projekcie mogą oni na przykład opracować materiały informacyjne, rozsyłać e-maile czy SMS-y, przygotować plakaty, nalepki i inne artykuły promocyjne (podkoszulki, czapki, długopisy itp.), zapraszać dziennikarzy w charakterze obserwatorów, wydawać komunikaty prasowe lub pisać artykuły do publikacji w lokalnych gazetach, na stronach internetowych czy w biuletynach, stworzyć grupę mailingową, przestrzeń internetową, galerię fotografii czy bloga w Internecie itp.

Widoczność programu „Erasmus+”

W pierwszej kolejności należy zadbać o to, aby organizacje i wolontariusze biorący udział w projekcie mieli świadomość tego, że uczestniczą w Wolontariacie

Europejskim. Następnie w ramach każdego projektu trzeba eksponować fakt uzyskania środków finansowych i przekazywać informacje o programie Erasmus+ instytucjom, organizacjom i osobom ze świata zewnętrznego.

Oprócz obowiązkowego używania oficjalnego logo programu „Erasmus+”, w każdym projekcie trzeba także przewidzieć pomnażanie informacji o programie „Erasmus+”, aby pogłębić wiedzę o możliwościach, jakie program stwarza młodzieży i osobom pracującym z młodzieżą w Europie i poza jej granicami. Organizatorów zachęca się do tego, żeby podawali informacje o programie (np. informacje o Akcjach programu bądź jego celach i istotnych aspektach, docelowych grupach adresatów itp.) w ramach wszystkich działań podejmowanych w celu zwiększenia widoczności ich projektu (zob.: przykłady wyżej). Organizatorzy mogą także uwzględnić sesje informacyjne czy warsztaty w okresie wykonywania pracy przez wolontariusza, jak również zaplanować udział w imprezach (seminariach, konferencjach, debatach) organizowanych na różnych poziomach (lokalnym, regionalnym, krajowym, międzynarodowym).

Upowszechnianie i wykorzystywanie rezultatów

Każdy organizator powinien prowadzić działania służące upowszechnianiu i wykorzystywaniu rezultatów projektu, ze szczególnym uwzględnieniem efektów uczenia się wszystkich zaangażowanych osób.

Działania służące upowszechnianiu i wykorzystywaniu rezultatów mogą mieć taką samą formę, jak wymienione powyżej działania służące zwiększaniu widoczności; najważniejsza różnica polega na tym, że działania służące upowszechnianiu i wykorzystywaniu rezultatów koncentrują się na efektach projektu, a nie na samej pracy wykonywanej przez wolontariuszy. A konkretnie – upowszechnianie i wykorzystywanie rezultatów Wolontariatu Europejskiego może polegać na przekazywaniu wiedzy zdobytej w trakcie pracy w charakterze wolontariusza; na przykład wolontariusz, który pracował przez sześć miesięcy w ośrodku opieki dla osób starszych, może przedstawić w innym ośrodku czy zainteresowanych instytucjach dobre praktyki lub metody, które stosował lub opracował podczas pracy z określonymi grupami docelowymi. Z tego względu działania służące upowszechnianiu i wykorzystywaniu rezultatów mają przeważnie miejsce dopiero po zakończeniu pracy przez wolontariusza. W tych działaniach powinien aktywnie uczestniczyć wolontariusz.

Szczegółowe wskazówki i wytyczne odnośnie zapewniania widoczności i rozpowszechniania i wykorzystywania wyników projektów są opisane w Przewodniku Po Programie Erasmus+.